

Huvudman

Vännäs kommun
vannas.kommun@vannas.se

Beslut

Datum 2026-04-29
Dnr SI 2025:10490
Sida **1 (19)**

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Liljaskolan, sektor B i Vännäs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vännäs kommun att senast den **28 augusti 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande garanterad undervisningstid, rektors beslut av arbetsplatsförlagt lärande, starta en utredning vid upprepade eller längre frånvaro, betygssättning och beslut om betyg. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Vännäs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Vännäs kommun ska vidta följande åtgärder

Garanterad undervisningstid

1. Se till att utbildningen på introduktionsprogram bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier, vilket innebär att eleverna ska ges en undervisningstid om minst 23 timmar i veckan, om inte en elev begär att undervisningstiden ska minskas och huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl. Huvudmannen ska redovisa uppgifter om hur eleverna på introduktionsprogrammen språkintrödn och individuellt alternativ får sin garanterade undervisningstid per vecka samt inkomma med elevernas scheman. I de fall det finns elever som begärt att få minska undervisningstiden och huvudmannen bedömer att det föreligger särskilda skäl ska huvudmannen redogöra för detta. (17 kap. 6 § skollagen)

Rektors beslut om arbetsplatsförlagt lärande

2. Se till att rektorn, efter samråd med aktuell arbetsplats och innan det arbetsplatsförlagda lärandet påbörjas, fattar beslut om vilka hela eller delar av nivåer i ämnen/kurser i utbildningen som ska

förläggas till arbetsplatser och hur fördelningen över läsåren ska göras. Besluten ska dokumenteras och det ska framgå av besluten vilket innehåll i kurser/nivåer som förlagts till arbetsplatsförlagt lärande. Huvudmannen ska redovisa besluten samt uppgifter om när och med vem samråd har skett med respektive arbetsplats. (4 kap. 12 § gymnasieförordningen [2010:2039])

Starta en utredning vid upprepad eller längre frånvaro

3. Rektorn ska se till att en utredning av en elevs frånvaro skyndsamt inleds när en elev bedöms ha upprepad eller längre frånvaro, oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig, om inte en sådan utredning är obehövlig. Huvudmannen ska redovisa vilka elever som bedömts ha upprepad eller längre frånvaro samt tidpunkten för när utredningar har inletts och, i förekommande fall, avslutats för respektive elev under perioden 29 april – 24 augusti 2026. (15 kap. 16 § skollagen)

Betygssättning och beslut om betyg

4. Se till att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen i yrkesämnena vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Detta innebär att betyg i yrkesämnena som beslutas av lärare som är anställda med tidsbegränsning och som inte är legitimerade fattas tillsammans med en legitimerad lärare. Huvudmannen ska redovisa en beskrivning av hur rektorn säkerställer att författningarnas krav följs i detta avseende. (3 kap. 14 och 16 §§ skollagen, 8 kap. 1 c § gymnasieförordningen)
5. Se till att den eller de som beslutar om ett betyg daterar uppgiften i betygskatalogen och förser uppgiften med egenhändig signatur. Huvudmannen ska redovisa en beskrivning av hur rektorn säkerställer att författningarnas krav följs i detta avseende. Huvudmannen ska även ge in utdrag från betygskatalogen i samtliga yrkesämnena från vårterminen 2026 där betyg har beslutats av lärare som är anställda med tidsbegränsning och som inte är legitimerade. (8 kap. 8 § gymnasieförordningen, 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:123])

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Vännäs kommun en anmärkning avseende bristen rörande studiehandledning på modersmålet. Vännäs kommun ska senast den **28 augusti 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Vännäs kommun avseende bristen rörande skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser omfattningen på arbetsplatsförlagt lärande, information till vårdnadshavare om elevers frånvaro samt anmäla och starta en utredning av en elevs behov av särskilt stöd.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:10490) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2026 inlett en tillsyn av Liljaskolan, sektor B i Vännäs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Liljaskolan, sektor B följer gällande bestämmelser om garanterad undervisningstid, studiehandledning på modersmålet, omfattningen på arbetsplatsförlagt lärande, rektors beslut om arbetsplatsförlagt lärande, skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning, anmäla och starta en utredning om en elevs behov av särskilt stöd, frånvaro samt betygssättning och beslut om betyg.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan samt rektorn och den biträdande rektorn mellan den 23 februari och den 3 mars 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation

granskats. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn, den biträdande rektorn och lärarna uppger att de scheman som Skolinspektionen tagit del av visar all undervisning som erbjuds på introduktionsprogrammen språkintröduktion och individuellt alternativ, men att eleverna har individuella scheman och inte deltar i samtliga schemapositioner. Rektorn och den biträdande rektorn uppger att resursspass som syns på schemana som regel är extra stöd och endast i enstaka fall räknas som undervisning när det utgör en extra anpassning riktad till en specifik elev. Lärarna uppger att schemapositionen studiegården är ett extra stöd och inte ska betraktas som undervisning.

Rektorn och den biträdande rektorn uppger att ingen elev på de aktuella programmen når upp till 23 timmars undervisningstid i veckan. Detta bekräftas av de individuella scheman som Skolinspektionen tagit del av. Den biträdande rektorn uppger att det är en utmaning för introduktionsprogram generellt att nå upp till den garanterade undervisningstiden.

Rektorn och den biträdande rektorn uppger att skolenheten vid inskrivningssamtal, i samband med att den individuella studieplanen skapas, och i andra samtal erbjuder eleverna mer undervisningstid, men att detta i regel väljs bort av eleverna. Den biträdande rektorn uppger att särskilda skäl till minskad undervisningstid ibland, men inte alltid, lyfts i samtalen med eleverna. Den biträdande rektorn uppger att vissa elever har

få undervisningstimmar på grund av exempelvis mående, sjukskrivning, arbete, successiv inslussning eller för att de endast saknar enstaka kurser för att bli behöriga till ett gymnasieprogram.

Rektorn uppger att hen tror att beslutanderätten att minska undervisningstiden är delegerad från huvudmannen, men att delegationen inte finns nedskriven. Rektorn uppger att hen inte har fattat något formellt beslut om minskad undervisningstid för någon elev på introduktionsprogrammen. Enligt rektorn används den individuella studieplanen för att visa elevens studiegång och rektorerna godkänner dess innehåll och eventuella ändringar av studiegången.

Rättslig reglering

Utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl (17 kap. 6 § skollagen).

I förarbetena till bestämmelsen anges att möjligheten att göra undantag från den minsta garanterade undervisningstiden är begränsade, eftersom tiden för lärande, tillsammans med kvaliteten på undervisningen, är en av de viktigaste faktorerna för elevers måloppfyllelse. Skälen för undantagen bör vara hänförliga till elevens behov. Undantag ska kunna göras för en elev som begär det om det finns särskilda skäl. Exempel på sådana skäl kan vara att en elev genomgår en medicinsk behandling, har en neuropsykiatrisk problematik eller funktionsnedsättning som gör att eleven har svårigheter att vistas i skolmiljön på heltid eller behöver långa raster mellan lektionerna. Flera andra stödåtgärder bör först ha prövats innan huvudmannen fattar beslut om minskad undervisningstid av sådana skäl. I vissa fall kan det dock vara uppenbart att undervisningstiden behöver minskas till exempel på grund av en genomgripande medicinsk behandling (prop. 2017/18:183 s. 94).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte säkerställer att elever vid introduktionsprogram får den garanterade undervisningstid som de har rätt till, vilket är en brist. Av utredningen framgår att eleverna på introduktionsprogrammen språkintröduktion och individuellt alternativ inte ges undervisning om i genomsnitt minst 23 timmar i veckan, trots att utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier.

Skolinspektionen bedömer också att huvudmannen inte beslutar om att minska den garanterade undervisningstiden på ett korrekt sätt. Utbildningen på introduktionsprogram ska som utgångspunkt bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier, och möjligheterna att göra

undantag från den garanterade undervisningstiden är begränsade och förutsätter att en elev begär detta samt att huvudmannen, utifrån elevens behov, bedömer att det finns särskilda skäl. Av utredningen framgår att elever på språkintrödnktion och individuellt alternativ har en undervisningstid som understiger den garanterade undervisningstiden. Det framgår vidare att frågor om exempelvis mående, sjukdom, successiv inslussning och arbete i vissa fall har aktualiserats i samtal med elever. Rektorn uppger att hen uppfattar att huvudmannen har delegerat beslutanderätten att minska undervisningstiden för elever till rektorn. Rektorn uppger dock att hen inte har fattat några beslut om minskad undervisningstid för enskilda elever. När elever ges färre undervisningstimmar än vad författningarna föreskriver utan att beslut har fattats i enlighet med gällande bestämmelser, uppfylls inte författningarnas krav.

Omfattningen på arbetsplatsförlagt lärande och rektors beslut om arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Omfattningen på arbetsplatsförlagt lärande

Av kompletterande uppgifter från rektorn framkommer att eleverna på naturbruksprogrammet kommer att genomföra minst 15 veckors arbetsplatsförlagt lärande under utbildningens tre år. Av kompletteringen framgår att de elever som för närvarande går tredje året på utbildningen har genomförd och planerad arbetsplatsförlagt lärande som sammanlagt uppgår till 75 dagar. För elever som för närvarande går andra året på utbildningen framgår att genomförd och planerad arbetsplatsförlagt lärande sammanlagt uppgår till 76 dagar. För eleverna som för närvarande går första året på utbildningen framgår att genomförd och planerad arbetsplatsförlagt lärande sammanlagt uppgår till 75 dagar.

Av intervjuer med lärare framgår att eleverna på fordons- och transportprogrammet i årskurs 2 och 3 genomgår gymnasial lärlingsutbildning tre dagar i veckan och har undervisning på skolan de övriga dagarna. Lärarna uppger att samtliga yrkeskurser är förlagda till arbetsplatserna under dessa tre dagar, medan de gymnasiegemensamma ämnena genomförs på skolan. Eleverna uppger att de genomför sin utbildning på arbetsplatserna dessa tre dagar och att de deltar i arbetsuppgifter på samma sätt som övriga anställda. Rektorn uppger att upplägget innebär att mer än hälften av utbildningen för lärlingseleverna genomförs som arbetsplatsförlagt lärande.

Rektors beslut om arbetsplatsförlagt lärande

Lärarna på fordons- och transportprogrammet uppger att samtliga yrkeskurser i årskurs 2 och 3 är förlagda till arbetsplatser inom ramen för lärlingsutbildningen. Lärarna uppger att arbetsplatsens dagliga verksamhet i praktiken styr vilka delar av kurserna eleverna arbetar med på det arbetsplatsförlagda lärandet. Eleverna på fordons- och transportprogrammet uppger att de lär sig olika moment beroende på arbetsplatsens verksamhet men att de får möjlighet att pröva olika arbetsuppgifter. Lärarna uppger att de visar kursplanerna för lärlingsplatserna och går igenom vad eleverna ska läsa, och att de i efterhand vid uppföljningen går igenom vilka moment som eleverna har genomfört och vad de lärt sig.

Lärarna på naturbruksprogrammet uppger att det varierar vilka delar av kurserna/nivåerna som eleverna genomför under det arbetsplatsförlagda lärandet, eftersom arbetsplatserna har tillgång till olika typer av maskiner. Lärarna uppger att de har en kontinuerlig dialog med handledarna när de besöker arbetsplatserna och att de då skriver upp vilka moment eleverna genomfört. Eleverna uppger att de fått ett papper där de ska fylla i vilka moment som de gör under det arbetsplatsförlagda lärandet och att detta är kopplat till kurserna.

Rektorn uppger att hen i samråd med lärarna på både fordons- och transportprogrammet och naturbruksprogrammet har bestämt vilka kurser/nivåer som ska förläggas till arbetsplatser, men att hen inte har fattat ett formellt beslut som är dokumenterat. Rektorn uppger att beslutet i stället framgår av mötesanteckningar och är inskrivet i poängplanerna. Rektorn uppger vidare att det är svårt att i förväg förutse vilka moment eleverna på naturbruksprogrammet ska genomföra under sitt arbetsplatsförlagda lärande eftersom eleverna är på olika arbetsplatser som har tillgång till olika typer av maskiner. Rektorn uppger att hen och lärarna inte i förväg exakt vet vilka moment som kommer ingå i elevernas arbetsplatsförlagda lärande och att moment därför varierar mellan elever beroende på vilken arbetsplats de är på.

Rättslig reglering

Inom yrkesprogrammen får det finnas gymnasial lärlingsutbildning, som börjar det första, andra eller tredje läsåret. Ett yrkesprogram ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande (16 kap. 11 och 16 §§ skollagen).

Arbetsplatsförlagt lärande ska förekomma på alla yrkesprogram i gymnasieskolan i minst 15 veckor. En elev som går gymnasial lärlingsutbildning ska i stället genomföra mer än hälften av denna utbildning som arbetsplatsförlagt lärande. Omfattningen ska då räknas från och med det läsår som eleven påbörjar den gymnasiala lärlingsutbildningen. Varje vecka som genomförs på en arbetsplats ska för

en elev i gymnasieskolan anses motsvara 23 timmars garanterad undervisningstid. Rektorn beslutar om att hela eller delar av kurser/nivåer i ämnen ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras (4 kap. 12 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte i förväg beslutar om vilka hela eller delar av kurser/nivåer som ska förläggas till arbetsplatser och hur detta ska genomföras inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet, vilket är en brist. Av utredningen framgår att rektorn i samråd med lärarna har bestämt vilka kurser/nivåer som ska förläggas till arbetsplatser vid fordons- och transportprogrammet och naturbruksprogrammet. Rektorn har dock inte i förväg fastställt vilka delar av en kurs/nivå eleverna ska genomföra inom ramen för det arbetsplatsförlagda lärandet. Vid båda programmen varierar det vilka moment eleverna genomför under det arbetsplatsförlagda lärandet beroende på arbetsplatsens förutsättningar. Det innebär att arbetsplatsens verksamhet i praktiken styr vilka delar av kurserna/nivåerna eleverna arbetar med och att uppföljning och koppling till det centrala innehållet i kursen/nivån sker först i efterhand. När det inte på förhand är fastställt vilka delar av kurserna/nivåerna som ska förläggas till arbetsplatser uppfylls inte författningarnas krav på rektorns beslut.

Skolinspektionen bedömer däremot att omfattningen av det arbetsplatsförlagda lärandet på både fordons- och transportprogrammet och naturbruksprogrammet uppfyller författningarnas krav. Av utredningen framgår att eleverna på fordons- och transportprogrammet i årskurs 2 och 3 genomför tre dagar per vecka som arbetsplatsförlagt lärande inom ramen för den gymnasiala lärlingsutbildningen, vilket innebär att mer än hälften av lärlingsutbildningen genomförs på en arbetsplats. Vidare framgår av inkomna kompletterande uppgifter från rektorn att eleverna på naturbruksprogrammet har genomfört och kommer att genomföra minst 15 veckor arbetsplatsförlagt lärande under utbildningens tre år. Skolinspektionen avslutar därför ärendet i denna del.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Information till vårdnadshavare om elevers frånvaro

Av skolenhetens inkomna frånvarorutin framgår att all frånvaro och närvaro ska registreras i skolans digitala system samma dag. Enligt rutinen skickar systemet automatiskt sms eller meddelande till vårdnadshavare till elever som är under 18 år vid varje tillfälle av ogiltig frånvaro eller sen

ankomst. Rektorn uppger att rutinen ska efterlevas och att undervisande lärare ansvarar för att föra närvaro varje skoldag.

Lärarna uppger att de registrerar elevers frånvaro i skolans digitala system under pågående lektion eller under dagen. Enligt lärarna får vårdnadshavare till elever som är under 18 år automatiskt ett sms vid ogiltig frånvaro eller sen ankomst. Lärarna på fordons- och transportprogrammet uppger att de under lärlingsutbildningen uppmanar elever att direkt på morgonen höra av sig till handledaren och mentorn om de är frånvarande. Mentorn för sedan in frånvaron i skolans digitala system. Lärarna säger att vissa arbetsplatser också har ett system för att registrera frånvaro som lärarna tar del av.

Starta en utredning vid upprepade eller längre frånvaro

Av skolenhetens frånvarorutin framgår att arbetet ska ske i fyra steg. I steg 1 ska mentorn genomföra ett omtankesamtal. Det ska ske när en elev når över tio procents total frånvaro under en rullande 30 dagarsperiod. Mentorn får då en notis i skolans digitala system om att eleven nått gränsen. Lärarna uppger att de i det digitala systemet måste hantera när en elev når över tio procents frånvaro genom att skriva en kort anteckning om vad de gjort, men att det finns möjligt att klicka bort notisen utan att skriva någon anteckning. Steg 2 och 3 sker sedan via kommunens e-tjänst. I steg 2 ska mentorn enligt rutinen genomföra en mer omfattande kartläggning när frånvaron överstiger 15 procent. Kartläggningen består dels av ett frågeformulär till elev och vårdnadshavare, dels av ett möte med mentor, elev och vårdnadshavare. Mentorn följer sedan upp frånvaron efter två veckor. Enligt lärarna ingår det i kartläggningen i steg 2 att uppmärksamma mönster i en elevs frånvaro, till exempel om eleven är frånvarande vissa dagar eller veckor. Personal i elevhälsan uppger att formuläret i steg 2 syftar till att ta fram förslag på vad de kan göra för att förbättra elevens närvaro. Om frånvaron trots detta kvarstår påbörjas steg 3. Läraren ska då enligt rutinen anmäla ärendet till rektorn via e-tjänsten och rektorn tilldelar elevhälsoteamet ärendet. Rektorn och den biträdande rektorn uppger att en frånvaroutredning inleds när ett ärende tas upp på elevhälsoteamets möte och rektorn beslutar att inleda steg 3. Beslutet att inleda en frånvaroutredning dokumenteras i mötesprotokollet.

Rektorn uppger att rutinen gäller och ska följas, men att hen känner till att alla mentorer inte följer rutinen. Personal i elevhälsan uppger att rutinen är känd bland mentorerna, men att det varierar hur tydliga stegen är för dem och hur rutinen följs.

Personal i elevhälsan uppger att de endast kan se om steg 1 har genomförts i skolans digitala system, men att detta förutsätter att mentorerna dokumenterar när de genomfört steget, vilket bara sker ibland. Rektorerna och personal i elevhälsan uppger i intervjuer att de saknar samlad information om för vilka elever steg 2 har genomförts, samt att ett ärende

endast när rektorn när mentorerna aktivt initierar steg 3. Personal i elevhälsan uppger att de endast får kännedom om genomförda steg 2 i de fall mentorerna meddelar detta direkt till dem. Den biträdande rektorn uppger att vissa mentorer även arbetar analogt utanför systemet. Av intervjuerna framkommer att skolenheten arbetar med att införa ett nytt digitalt system där de olika stegen i frånvarorutinen kommer att bli synliga för elevhälsoteamet.

Inför tillsynsbesöket har Skolinspektionen begärt in närvarostatistik för höstterminen 2025. Av statistiken framgår att omkring 70 elever har en frånvaro som överstiger 25 procent. Personal i elevhälsan uppger att det för närvarande inte pågår något ärende i steg 3, det vill säga någon frånvaroutredning. Enligt personalen kan detta bero på att vissa ärenden fortfarande är i steg 2 och att mentorerna provar olika insatser för eleverna, eller att skolenheten i stället genomför elevhälsokonferenser i de fall problematiken är bredare än endast frånvaro. Rektorn uppger att mentorerna borde ha genomfört steg 2 för fler elever och att flera elevärenden borde gått vidare till steg 3. Rektorn uppger vidare att hen generellt får in för få elevärenden till steg 3. Enligt rektorn kan en förklaring vara att mentorerna har en nära relation till eleverna. Detta kan göra det svårt för lärarna att avgöra var i rutinen de befinner sig, vilket i sin tur kan leda till att de inte genomför alla steg. Rektorn uppger att skolenheten behöver bli tydligare med att implementera rutinen.

Rektorn uppger att hen varje månad gör avstämningar av elevernas frånvaro för rapportering till centrala studiestödsnämnden och att de då följer upp elever med hög frånvaro. Enligt rektorn kan de utifrån uppföljningen fråga mentorn varför en elev har hög frånvaro, vilket blir som en påminnelse om att slutföra steg 2 och inleda steg 3. Rektorn uppger att mentorerna blir påminda, men att hen trots detta upplever att arbetet med elevfrånvaro stannar upp hos mentorerna.

När Skolinspektionen följt upp fyra elever med 27–46 procents frånvaro uppger lärarna att orsaker till frånvaron har kartlagts genom samtal med elev och vårdnadshavare, men att ärendena inte har lyfts till elevhälsoteamet. Personal i elevhälsan uppger att de saknar information om eleverna och att ärendena inte har tagits upp på elevhälsomöten. Rektorn uppger att hen inte kan hitta dokumentation för någon av eleverna och att steg 3 borde ha inletts i samtliga fall. Rektorn uppger även att hen inte kan se om steg 2 har genomförts för eleverna.

Genomföra frånvaroutredningar

Av intervjuer och skolenhetens frånvarorutin framgår att steg 3 innebär att rektorn beslutar om att inleda en frånvaroutredning och att elevhälsoteamet genomför en fördjupad kartläggning av orsakerna till frånvaron och beslutar om insatser. Rektorn uppger att underlagen från tidigare steg används i den fördjupade kartläggningen.

Personal i elevhälsan uppger att elevhälsoteamet tar över ärenden när de nått steg 3 och att en frånvaroutredning då påbörjas. Personalen uppger att de i utredningen genomför en fördjupad kartläggning som bland annat omfattar elevens motivation, skolgång, hälsa, stödbehov, relationer i skolan, trivsel och trygghet samt faktorer i hemmiljön. Rektorn, den biträdande rektorn och personal i elevhälsan uppger att de dokumenterar kartläggningen och elevhälsoteamet beslutar om insatser utifrån orsakerna. Exempel på sådana insatser är stödsamtal hos kurator, schemaanpassning, stödinsatser, motiverande samtal, kontakt med socialtjänsten eller möten gällande en samordnad individuell plan (SIP).

Rektorn och personal i elevhälsan uppger att rektorn alltid inleder steg 3 när ärenden lyfts till elevhälsoteamets möten och att beslutet dokumenteras i mötesprotokollet. Rektorn och biträdande rektorn uppger att insatserna anpassas utifrån elevens situation och att kartläggningar och insatser följs upp i elevhälsoteamet.

Rättslig reglering

En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. Vid upprepade eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (15 kap. 16 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda orsakerna till elevers frånvaro. Av utredningen framgår att ett stort antal elever vid skolenheten har hög frånvaro, samtidigt som få ärenden initieras till steg 3 och därmed leder till en frånvaroutredning. För åtminstone fyra elever med hög frånvaro borde rektorn ha inlett frånvaroutredningar. Av utredningen framgår vidare att mentorer inte alltid följer skolenhetens frånvarorutin och att vissa ärenden därför inte anmäls till rektorn så att en frånvaroutredning kan inledas.

Skolinspektionen bedömer emellertid att rektorn ser till att frånvaron utreds i enlighet med författningarnas krav när en utredning väl har inletts. Av utredningen framgår att elevhälsoteamet genomför fördjupade kartläggningar, dokumenterar dessa och vidtar relevanta åtgärder utifrån

vad kartläggningen visar när ärenden lyfts till rektorn och en frånvaroutredning har inletts.

Skolinspektionen bedömer vidare att författningarna följs i den del som gäller att vårdnadshavare informeras samma dag när en elev under 18 år är frånvarande utan giltigt skäl. Av utredningen framgår att lärarna registrerar elevernas frånvaro dagligen och att skolans system automatiskt skickar sms eller meddelande till vårdnadshavare till elever under 18 år vid ogiltig frånvaro eller sen ankomst. Skolinspektionen avslutar därför ärendet i denna del.

Betygssättning och beslut om betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Betygssättning när lärare inte har legitimation

Lärarna på fordons- och transportprogrammet uppger att lärare som är anställda med tidsbegränsning och som inte är legitimerade får stöd av legitimerade lärare i betygssättningen i yrkesämnena och att de ofta sitter tillsammans och går igenom bedömningar. Lärarna uppger att de diskuterar elevernas kunskaper löpande och att de är överens om betygen när de väl ska sättas.

Även lärarna på naturbruksprogrammet uppger att legitimerade lärare stöttar lärare som är anställda med tidsbegränsning och som inte är legitimerade i betygssättningen i yrkesämnena och att de tillsammans kan titta på underlag i betygssättningen. Lärarna uppger samtidigt att samarbetet i praktiken sker när tid finns, när den läraren som inte har legitimation är osäker eller vid gränsfall. En av lärarna som är anställd med tidsbegränsning och inte är legitimerad uppger att hen i vissa fall har satt betyg självständigt i yrkesämnena utan att samråda med en legitimerad lärare.

Rektorn uppger att rutinen är att lärare som inte är legitimerade ska ha en legitimerad lärare som mentor och att de ska göra bedömningar och sätta betyg gemensamt. Utifrån detta sätter lärarna betyg och skriver under betygskatalogen. Rektorn uppger att hen följer upp detta genom samtal i arbetslagen och genom individuella samtal med lärarna, bland annat i resultat- och utvecklingssamtal. Rektorn uppger samtidigt att rutinen inte alltid följs i praktiken och att det förekommer att lärare som är anställda med tidsbegränsning och som inte är legitimerade sätter betyg själva, både i yrkesämnena där undervisningen sker på skolan och vid arbetsplatsförlagt lärande och lärlingsutbildningen.

Rektorn uppger att orsakerna till att rutinen inte följs bland annat är tidsbrist och att lärarna prioriterar bort sambedömningen eftersom tiden behövs till andra arbetsuppgifter. Rektorn uppger också att det kan bero på

bristande kommunikation mellan lärare, exempelvis att läraren som inte är legitimerad inte signalerar hur långt hen har kommit i kursen eller bedömningsprocessen.

Beslut om betyg och signering av betygs katalogen

Lärare som är anställda med tidsbegränsning och som inte är legitimerade uppger att de har signerat betygs kataloger ensamma trots att de har fått stöd av legitimerade lärare i bedömningen. Lärarna uppger att de inte känt till att även den legitimerade läraren måste signera betygs katalogen. Rektorn uppger att det i flera betygs kataloger enbart är de lärare som är anställda med tidsbegränsning och som inte är legitimerade som signerat. Rektorn uppger att det inte finns några tekniska hinder i betygssystemet som försvårar att båda lärarna signerar betygs katalogen.

Rektorn uppger att både den lärare som inte har legitimation och den legitimerade läraren ska signera betygs katalogen enligt rutinerna, men att detta inte följs i praktiken. Rektorn uppger att hen först i samband med Skolinspektionens granskning uppmärksammat omfattningen av att lärare som inte har legitimation signerat betygs kataloger utan legitimerad lärare.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning i ett modersmålsämne, i ett yrkesämne, eller som avses i 2 kap. 17 § skollagen (8 kap. 1 c § gymnasieförordningen).

Betyg ska utfärdas skriftligt. Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog. Rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs (3 kap. 18 § skollagen och 8 kap. 8 § gymnasieförordningen).

Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygs katalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygs katalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt (7 § Skolverkets föreskrifter om betygs katalog).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att lärare som undervisar i yrkesämnena som är anställda med tidsbegränsning och som saknar legitimation inte alltid sätter betyg tillsammans med en legitimerad lärare. Av utredningen framgår att lärare som är anställda med tidsbegränsning och som inte är legitimerade i vissa fall sätter betyg självständigt utan att samråda med legitimerad lärare. Det framgår också att sambedömningen i praktiken ofta sker endast när tid finns, när den lärare som inte har legitimation är osäker eller när det gäller gränsfall. Eftersom lärare som inte har legitimation i dessa fall inte sätter betyg tillsammans med en legitimerad lärare uppfylls inte författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer vidare att rektorn inte säkerställer att beslut om betyg dokumenteras på ett korrekt sätt i betygskatalogen. Av utredningen framgår att lärare som är anställda med tidsbegränsning och som inte är legitimerade vid flera tillfällen har signerat betygskataloger för yrkesämnena ensamma. Enligt gällande bestämmelser ska den eller de som beslutar om betyg signera betygskatalogen. När lärare som är anställda med tidsbegränsning och som saknar legitimation sätter betyg och beslutet ska fattas tillsammans med en legitimerad lärare, ska båda lärare signera betygskatalogen. Eftersom betygskataloger i yrkesämnena i flera fall endast är signerade av lärare som är anställda med tidsbegränsning och som inte är legitimerade uppfylls inte författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Vännäs kommun verksamhet vid Liljaskolan, sektor B uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid, rektors beslut om arbetsplatsförlagt lärande, starta en utredning vid upprepad eller längre frånvaro, betygsättning och beslut om betyg. Det finns därför skäl att förelägga Vännäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av information som huvudmannen lämnat till Skolinspektionen inför tillsynen samt intervjuer med den biträdande rektorn och lärare

framkommer att en elev har behov av studiehundledning på modersmålet oromo, men att eleven inte får sådan handledning eftersom skolan inte har tillgång till en studiehundledare i språket. Lärarna uppger att eleven har svårt att förstå förklaringar och att behovet av studiehundledning särskilt gäller i ämnena matematik och religionskunskap. Den biträdande rektorn uppger att elevens största svårigheter finns i religionskunskap där eleven behöver stöd med ord och begrepp.

Den biträdande rektorn och lärarna uppger att skolan anlitar ett integrations- och utbildningscenter för studiehundledning via fjärrundervisning för andra elever på skolan, men att de inte har någon tillgänglig handledare i språket oromo. Den biträdande rektorn uppger att hen även har kontaktat Vännäs kommun och kompetenscentrum i Umeå utan att hitta någon studiehundledare. Enligt de intervjuade har eleven inte något annat skolspråk, vilket innebär att eleven inte tidigare fått undervisning på ett annat språk än modersmålet.

Den biträdande rektorn uppger i synpunkter på kommunicerat underlag för beslut att hen har tagit kontakt med den person som ansvarade för elevens studiehundledning i grundskolan. Den biträdande rektorn uppger att personen för närvarande studerar men eventuellt kan ta uppdraget igen från och med vecka 19 2026. Den biträdande rektorn uppger att det planerade stödet i så fall kommer att inriktas på svenska, engelska och matematik, utifrån elevens nuvarande behov av stöd.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehundledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl. Studiehundledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehundledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehundledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (9 kap. 9 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att en elev som har behov av studiehundledning på modersmålet inte får sådan handledning vid skolenheten. Av utredningen framgår att eleven har behov av studiehundledning på modersmålet oromo för att kunna följa undervisningen, men att sådant stöd inte ges eftersom det saknas tillgång till studiehundledare.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Vännäs kommuns verksamhet vid Liljaskolan, sektor B uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet. Utredningen visar att en elev inte får studiehandledning på modersmålet, trots att eleven har behov av sådan handledning. Det framgår dock att skolan har försökt att ordna studiehandledare både genom kontakter med ett integrations- och utbildningscenter som erbjuder fjärrundervisning och genom kontakter med andra kommunala aktörer, men har inte lyckats hitta någon handledare. Det framgår vidare att biträdande rektorn nyligen fått kontakt med en tidigare studiehandledare i aktuellt språk som eventuellt kan påbörja handledning i början av maj 2026, men att stödet ännu inte är tillgängligt för eleven. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Vännäs kommun en anmärkning.

Avstående från ingripande

Skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I den information som huvudmannen lämnat till Skolinspektionen inför tillsynen framkommer att skolan inte har någon skriftlig rutin för omhändertagande av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektorn uppger att elever och personal gemensamt tagit fram ordningsregler som innebär att undervisningslokalerna ska vara mobilfria zoner, men att det inte finns någon skriftlig rutin för själva omhändertagande av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Rektorn och den biträdande rektorn uppger att skolenheten behöver förtydliga vad som gäller för mobiltelefoner i undervisningen och omhändertagande av dessa, och att utgångspunkten ska vara skolans ordningsregler. Rektorn uppger att skolan arbetar med att ta fram skriftliga rutiner och att dessa kommer att beslutas i april 2026.

Lärarna uppger att det saknas gemensamma regler för omhändertagande av mobiltelefoner och att hanteringen varierar mellan program, arbetslag och lärare. Enligt lärarna har vissa program egna rutiner, exempelvis på fordons- och transportprogrammet där telefonerna samlas in, medan detta

inte gäller för hela skolenheten. Lärarna och eleverna uppger att vissa lärare samlar in mobiltelefoner vid lektionsstart, medan andra endast gör det vid prov eller låter eleverna ha telefonerna i fickan så länge de inte syns eller används. Flera lärare uppger att konflikter kring mobiltelefoner ofta uppstår och att de ibland därför inte orkar omhänderta mobiltelefonerna. En del lärare uppger att det borde bli tydligare för eleverna att lärarna alltid ska samla in mobiltelefonerna och att gemensamma regler skulle skapa tydlighet, medan andra uppger att de föredrar en flexibel hantering utifrån elevgruppernas behov.

Rättslig reglering

Det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner (5 kap. 4 e § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen kan konstatera att skolenheten saknar skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning, vilket är en brist. Av utredningen framgår att hanteringen av mobiltelefoner varierar mellan program, arbetslag och enskilda lärare. Avsaknaden av gemensamma och beslutade skriftliga rutiner medför att reglerna tillämpas olika, vilket riskerar att skapa otydlighet för både elever och personal samt leda till konflikter i undervisningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Vännäs kommuns verksamhet vid Liljaskolan, sektor B uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att rektorn har påbörjat ett arbete med att ta fram skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning, och som beräknas vara beslutade inom kort. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Anmäla och starta en utredning av en elevs behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärarna uppger att när extra anpassningar inte räcker till för att en elev ska nå betygskriterierna tar de själva upp eleven på ett elevhälsomöte eller vänder sig till specialpedagogen, som i sin tur tar ärendet vidare till ett elevhälsomöte. Lärarna uppger också att de även ger elever F-varningar i skolans digitala system när de befarar att en elev inte kommer att nå betygskriterierna, men att en F-varning inte alltid innebär att en elev ska anmälas till rektorn för utredning om behov av särskilt stöd eftersom vissa F-varningar avser ett enstaka missat moment eller prov.

Personal i elevhälsan uppger att de följer upp samtliga F-varningar vid fasta tidpunkter under terminen och tar kontakt med undervisande lärare för att bedöma om det handlar om att eleven missat enstaka moment eller om det handlar om svårigheter som innebär att eleven ska anmälas till rektorn för utredning av behov av särskilt stöd.

Rektorn uppger att anmälningar om utredning av behov av särskilt stöd alltid tas emot på elevhälsoteamets möten, som hålls varannan vecka för respektive klass, och att rektorn då får information direkt från specialpedagogen, mentorn eller undervisande lärare. Rektorn uppger att hen alltid inleder en utredning när ett ärende anmäls och att hen aldrig har beslutat att inte starta en utredning när en anmälan gjorts. Personal i elevhälsan bekräftar lärarnas och rektorns beskrivning och uppger att anmälan då dokumenteras i protokollet för elevhälsomötet.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Jessika Andersson

Beslutsfattare
Signerat av: Jessika Andersson

X Caroline Engskär

Föredragande
Signerat av: Caroline Engskär

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Johan Runemark Brydsten medverkat.